

## tíðindablaðið

Útgevart: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl

Bláðfólk: Hægni Djurhuus, Dagny Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

**sosialurin**Argjavegur 26  
Postsmoga 76,  
3800 Tórshavn  
telefon 11820

## Onki avlop men stórt hall

FLAKAVIRKINI eru í álvarssamari kreppu. Teimum tørvar 40 — 50 mió. kr. nú beinan vegin. Figgjarárið er ikki hálvt og ráfiskarunnurin er nærum tómur. Um grunnurin ikki fær meira pening, førir hetta til, at avreiðingarprisin lækkar og tað førir til kreppu hjá veiðiflotanum.

Í FYRRADAGIN heði útvarpið samrøðu við formannin á ráfiskakeyparafelagnum, við umboð ráfiskakeyparafelagsins í nevndini fyri ráfiskagrunnin, og við landsstýrismannin í fiskivinnumálum. Í sendingini varð upplýst, at flakavirkini eru illa fyrri og at hetta er ringasta støðan hjá virkjunum í langa tíð. M. a. kom fram, at virkini høvdu undirskot í 1983 og at støðan tykist at vera líka vánalig í 1984. Niðurstøðan var, at virkjunum tørvar einar 40 — 50 mió. kr. beinanvegin.

UMBODINI FYRI virkini søgdu, at virkini høvdu undirskot í 1983, men hóast hetta, so vildi landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum vera við, at tann hættisliga støðan nýliga er komin í. Støðan er rættiliga nýggj, segði landsstýrismaðurin, sum annars upplýsti, at landsstýrið ikki hevur viðgjørt tað álvarssomu støðuna, og heldur ikki visti hann, hvussu gjaldføri hjá landsstýrinum er. Landsstýrismaðurin visti kortini, at talan verður um eitt avlop á figgjarlógini. Møguliga um einar 50 mió. kr. ella meira.

TÁ ÚTVARPIÐ spurdi landsstýrismannin, um vit kunnu tosa um kreppu í allari fiskivinnuni, var svarið ógvuliga einfalt og kontant: »Tað er kreppa í øllum samfelagnum«. Hetta segði landsstýrismaðurin. Og so kunnu vit bara taka til eftirtæktar at hetta var úrsliðið av fyra ára borgarligum stýri. Landsstýrismaðurin viðgækk, at ráfiskagrunninum tørvar 30 mió. kr., og at flakavirkjunum tørvar einar 40 — 50 mió. kr. nú beinanvegin. Tilsamans er sostatt talan um einar 70 — 80 mió. kr., sum eru ov lítið avsett á figgjarlógini til fiskivinnuna, og tí er ikki talan um nakað

### oddagrein

avlop, men heldur um eitt hall uppá 40 til 50 mió. kr.

Í FJØR HØVDU vit besta fiskiár nakar veit um. Tá nýttu vit 20 mió. kr. úr tiltaksgrunninum hjá ráfiskagrunninum. Men vit høvdu eitt sokallað avlop á figgjarlógini. Við lógmanni á odda tosa samgongumenn um hesi avlopin á figgjarlógini. Men tað er gamani at fáa avlop á figgjarlógini, tá fiskivinnan eitt ár fær 20 mió. kr. ov lítið og eitt annað ár fær 70 til 80 mió. kr. ov lítið við tí úrsliði, at bæði flakavirkini og ráfiskagrunnurin og harvið eisini veiðiflotin koma í álvarssama kreppu.

BÆÐI Í SJÁLVARI lógmanns-røðuni og undir umrøðuni hoyrdu vit reypid um avlop á landskassaroknskapinum. Vit hoyrdu lógmann tosa um figgjarlugu gongdina, sum hann segði er munandi batnað. Vit hoyrdu hann tosa um, at øll uttanlandslánini eru fari til framleiðsluskapandi fløgur, og at vit nú fyrri fyrstu ferð í mong ár vinna til rentur og avdrátt av okkara uttanlandslánum.

MEN MINNI ENN eina viku eftir kemur undan kavi, at høvuðsvinnan, ið sjálvsagt er nógv tann størsti parturin av okkara framleiðslutóli, sum sambært lógmann stendur fyrri uttanlandslánum og nú fyrri fyrstu ferð í mong ár, eisini sambært lógmann, vinnur fyrri rentur og avdrátt, tørvar 70 til 80 mió. kr. beinanvegin. Eftir at ein stjórnarleiðari er avdúkaður fyrri at siga so skeivt frá um støðuna í samfelagnum átti hann at lagt frá sær beinan vegin.

HER ER ONKI avlop á nakrari figgjarlóg. Hvørki í ár ella í fjør. Talan eru um hall bæði árin. Men hallið er flutt yvir á høvuðsvinnuna. Játtanin til fiskivinnuna átti at verið minst 20 mió. kr. størri í fjør og einar 70 til 80 mió. kr. størri í ár. Men nú skilja vit, hví lógmaður vildi hava val í august ella september. Sannleikin um ta hættisliga støðuna í samfelagnum skuldi ikki fram fyrr enn eftir valið.

## Viðmerking frá FSJ

Í samband við tíðindini í útvarpinum og Sosialinum um uppstilling Javnaðarflokksins í Suðuroy, fer Fróðbiar Sónkar Javnaðarfelag at lova sær at koma við nøkrum viðmerkingum og rættleiðingum til tíðindini.

Á aðalfundi FSJ's, í februar mánaða í ár, skjeyt Atli P. Dam upp, at felagið stillaði tvey umboð upp til lögtingsvalið í heyst. Hetta gjørdi hann sjálvandi tí hann visti, at hetta var og er ein nátturligur partur av uppávum felagsins.

Í dag hevur Atli Dam broytt støðu, men tað er ikki tað sama sum at FSJ hevur gjørt tað sama hesum viðvíkjandi.

So leingi sum einki nýtt

fyriliggur, fasthalda vit, at tað er FSJ, ið tekur sær av at finna umboð fyrri Tvøroyri til javnaðarlistan í oynni. At ein heimildarleysur fundur sjálvboðin átekur sær at finna umboð fyrri Tvøroyri til listan, fara vit undir ongum umstøðum at góðtaka, og meta vit hetta sum eina beinleiðis upplæggjan í nátturligu uppávur FSJ's.

Tað er ikki við sørt beiskleika, at limir felagsins ássanna, at royndir felagsins at fáa Atla Dam at verða valevni felagsins saman við Sverra Midjord higartil eru miseydnar.

Ti er tað, at vit hava boðað flokkinum frá, at vit fara at finna annað valevni millum limir felagsins, sum, saman við

Sverra Midjord fer at verða umboð okkara á javnaðarlistanum í Suðuroy.

Á »uppstillingarfundinum« í Hvalba varð upplýst, at Sverre Midjord tekur ikki av tilbøði um uppstilling, fyrr enn FSJ er við. FSJ var ikki við í Hvalba, men verður við so skjótt sum vit meta teir spurningar, ið framvegis standa sera opnir, avgreiddar. Um áhugi ikki er at avgreiða spurningarnar á ein sømiligan hátt, halda vit fast við, at tað er FSJ, ið tekur sær av at finna umboð fyrri Tvøroyri til javnaðarlistan í oynni.

Við javnaðarkvøðu  
Fróðbiar Sónkar  
Javnaðarfelag  
Marnar Lisberg, form.

## Føroyar uttanfyri hernaðarligar samgongur

16/8 stóð í Sosialinum grein — skrivað av so-nevndum javnaðarmanni við heitinum »NATO, rikisfelagsskapurin og Føroyar«.

Eg dugi ikki við mínum besta vilja at skilja, at maðurin, skrivað hetta hevði, er skrásettur javnaðarmáður. Ti í stevnu-skrá Javnaðarflokksins stendur m. a., at Føroya skulu haldast uttanfyri allar hernaðarligar samgongur, og Javnaðarflokkurin hevur eisini verið við til at undirskriva lögtingssamtýktirnar um, at hervaldið skal av landinum. — Men kanska hevur onkur misskiljing verið, tá tú gjørdist limur í sama flokki.

Tú sigur, at føroyingar fyrri langari tíð síðani hava valt síðu.

Eg veit ikki, hvør síðan er, tú tosar um. Ti við fólkaatkvøðuni í 1946 atkvøddu føroyingar fyrri loysing (!), ikki »samband«. Sverre Midjord. Men við tað.

1) at tingmenn ikki vóru samdir við veljarum teirra, møttu teir ikki upp á tingi, tá orðini skuldu gerast verk.

2) vallutøkvan var sera lág, og tí var tað bert 1/3 av samlaða veljaraskranum, sum hevði atkvøtt fyrri loysing.

3) lutfalsliga nógvar ógyltugur atkvøður vóru. varð valúrslitið tulkað á nógvar ymiskar máticas; og við tað, at Løgtingið ikki vildi stýra einum sjálvstøðugum Føroyum, uppløyst danski kongurin tingið.

— Tí, Sverre Midjord, hava vit Nato-støðina í Føroyum, og við síðina av henni eina amerikanska stöð, hvørs uppgáva er ókend, og sum eingin sigur seg vita nakað um. Og hóast javnaðarflokkurin principielt ikki gongur inn fyrri loysing, mugu teir

rikisrættarligu broytingarnar gjøgnumførast, sum skulu til fyrri at fáa hervaldið av landinum. Í stevnu-skrá javnaðarflokksins stendur eisini, at rættur okkara til yvirtekur gongur lika at loysingini!

»Hetta standa vit við«, skrivur tú. Vit, eru tað tú og aðrir fólka-floks- og sambandsmenn? Føroya fólk varð ikki eftirspurt, tá NATO-støðin varð sett upp her. Ætlar tú eina-samallur at avgæra, at føroyingar skulu selja sitt liv, og liva í ræðsluni um hvørja letu at kunna verða sprongdir í luftina, tí tú heldur teg hava skyldur mótvægis »vesturheiminum«?

Um tú heldur teg hava hernaðarligar skyldur mótvægis »vesturheiminum« (Danmark?), kundi tú bara í góðari tíð havt meldað teg inn í danska herin, so hevði tú havt uppfyllt »skyldur« tinar, og tú og »vesturheimurin« høvdu verið »skvitt«. Um tú tá framvegis hevði skuldarskylur, kundi tú bara verið verandi í herinum. Um tú ikki veist tað, so ber til at fáa fast arbeiði har — hetta tilboðið geldur fyrri øll krigselskandi!

Somuleiðis kunnu øll tit gera, sum »hava skyldur« mótvægis tykkara háttvirda vesturheimi. Bæði kvinnur og menn kunnu í dag gerast hermenn/kvinnur. Eitt ár ella tvey, so eru tit skuldaleysa.

Hví skal alt Føroya fólk bera tykkara »skyldur«? Hví skulu vit sviða fyrri tí, við hvønn dag at liva í ræðsluni fyrri at gerast eitt nýtt Hiroshima?

Við tæy, sum halda, at besta verja okkara móti krigsálopum er NATO-støðin á Sornfelli, fari eg at visa til tað, Hans Eli Hansen ferdi fram í røðu síni á friðarstevnuini í Klaksvík:

Skulu vit hava eina tílika verju, kann ST (Sam-eindu Tjóðir) yvirtaka stöðirnar á Sornfelli. So verða vit jú vard móti álopum frá báðum síðum, bæði russum og amerik-anarum. Og hví skuldu vit so verið álopin, um vit vóru uttanvaltað? ST hevði í hvussu so er ikki lopið á nakran. Uppgáva St's er at verja manna-rættindini, og eru tðningarmiklastu manna-rættindini ikki júst tey at liva, og tað uttan vanda fyrri at gerast krigsoffur í morgin, um ein tíma ella um 2 sekund?

Sovjet og Amerika liggja lið um lið. Hví koma tey til Europa við rakettum og bumbum teirra? Tey kunnu kriggjast í Beringssundinum, um tað er tað, tey ynskja. Hví skal Amerika verja móti sovjetiskum álopum í Atlantshavinum?

Sannleikin er, at Amerika og Sovjet longu í 1945, — við Jaltafriðinum — høvdu bytt heimn sundur í eitt »eystur« og eitt »vestur«, sum tey hvør sær hava lagt inn undir seg, beinleiðis ella óbeinleiðis.

Hetta verður í søgumáli rópt imperialisma.

Hví skuldi friðurin í Beringssundinum annars verið vardur í Europu?

Eg fari at enda við einum petti úr bók George Orwells »1984«. Hetta var eitt av herðrofum »flokks-ins« í totalitara statinum, sum bókini snýr seg um:

War is peace  
Freedom is slavery  
Ignorance is strength

Er tað nakar, ið kennir hetta aftur sum tær lagnir, vit, í demokratiskum Føroyum í 1984, verða fylt við dag og dagliga?

Hvussu kunnu ikki-alfabetar halda fram at trúgva slíkum orðavavstri? Friðardýr